

Tõeline küünla-, suusa- ja võistluskuu

Veebruari kõrged hanged lubasid Jõgevamaal Laiusel pidada maha korraliku lumelahingu. Pildil Karl XII-lt lumekindluse vallutamiseks inspiratsiooni saanud Alo Raun (vasakul), Leena Kuutma ja Mariko Veldi Veebruar, valimiste-eelne kuu, möödus imekiirelt. Ja jälle on me linnad hallid, seintelt-plankudelt on kadunud värvikirevad häälepüüdjate pildid. Huck Finn oleks küll öelnud noid retusheeritud pilte nähes: «Pole seal ühtegi plekki, mida saaks enda vastu suruda ja kalliks pidada!»

Neile, kes peavad poliitikat röpaseks asjaks, tuli valimispäev 2. märts kätte oodatud saunapäevana.

Meteoroloogilisi tähtpäevi

Eelnev sõnasõda olevat kogenud kommentaatorite sõnul olnud meie tingimustes lausa erakordne. Vaatamata paksule lumikattele leidsid valitsemishuvilised küllalt pori pildumiseks.

Kas on siis varem aegadel ilmaelu olnud valimiste eel teistsugune?

Näiteks 77 aasta eest kirjutati Postimehes: «Kevade lähenemisel on märgata üldist veetõusu. Tekivad lainetused ka poliitilistes veeloikudes. Ka riigikogus on ärevus suur. Kardetakse samuti suurvee hädaohtu. Ärgu aga järgmine riigikogu küll sellesinatse sarnane sündigu, õhkab nii mõnigi vaga mees. Kuid kes sellest kuulab. Igal on ju sihiks: jõuda Toompeale, riigi piruka kallale, mis nii isuäratav on.» (PM 22.03.26).

Neli kuud tõelist talve on aklimatiseerinud meie poliitikuid: see, mis ilmas toimub, ei mõju neile üldse. Oleks võinud eeskuju võtta kas või Lähis-Idast. Seal sadas 25. veebruaril maha paks lumekord. Ununesid verised lahingud, peeti lumesõda. Tinakuulid hakkasid lendama alles siis, kui saabus sula.

Karel Čapek on hoiatanud: «Veebruar on ohtlik kuu, mis ähvardab aednikku talve hammaste ja suve silmadega, märja, kuiva ja tuultega. Ta paistab kõigi ülejäänud kuude seas silma oma salakavalate vempudega: olge tema suhtes ettevaatlik.»

Suve silmi ja «märga» polnud tänavu meie maal küll kusagil näha. Mandril täheldati sulagi vaid paaril päeval. Isegi küünlapäeval, kui külmal hakkavat üks silm vett jooksuma, oli ilm kaunis krõbe. Esimese kümme päevaku keskmine õhutemperatuur jäi paar kraadi tavalisest madalamaks.

9. veebruaril, luuvalupäeval, sõideti Tartu maratoni seekord väga heades tingimustes. Harva öeldakse Eestimaal, et lund oleks võinud vähemgi olla. Mäletatavasti tibutas möödunud aastal maratoni ajal vihma 13 tundi, sooja mõõdeti 6 kraadi ümber!

Väga oluline päev eestlaste kalendris on teatavasti madisepäev ehk vabariigi aastapäev. Sel ajal on veel pool lumest taevast, karud ja teised loomad keeravad koopas külge, puupunnid ning sõõrunid hakkavad lund vihkama (pole ka mingi ime - päikese kõrgus küündib siis juba 22 kraadini, võib päevitada!). Peetakse paraadi ja vastuvõtte.

Meie riigi isad ei pidanud tähtsal päeval 85 aastat tagasi kahjuks nõu spetsialistidega.

2. veebruaril rääkis riigiraadios üks astroloog, et kuna Eesti riigi loomine sattus just teatud päevale ning tunnile, siis pole midagi imestada, et mõned naaberriigid on meist rikkamad või vabamad, ise oleme aga endast heal arvamusel, kaldume joomisele jne.

Lüüriline kõrvalepõige seoses iseseisvuspäevaga.

1982. aasta 24. veebruaril pidas Vello Park Vostoki polaarjaamas Antarktikas oma onnis parajasti vaikselt aastapäeva, kui sisenes partorg jaama natshalnikuga.

Õnneks polnud tulijad meie ajalooga tuttavad. Tulemus: ei ole teada teist sellist juhtumit, et üks nõukogude asula oleks sügaval Brežnevi ajal täies koosseisus pidulikult tähistanud Eesti Vabariigi tähtpäeva peokõnede ja muu juurdekuuluvaga.

Ajad on muutunud. Nüüd võib kaitseväge paraadi untsu keerata vaid ilm (liiga külm), peopidamisi häirida lumetorm vms. Sel aastal midagi säärast ei juhtunud.

Kuu viimane kolmandik oli nagu teinegi tavalisest soojem.

Eesti riigi keskmiseks kuu temperatuuriks rehkendati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis $-5,7^{\circ}$, mis on normist üle poole kraadi võrra kõrgem näit.

Sademeid, lund, saime vähem kui harilikult - 16 mm. Viimasel kuupäeval oli Otepääl 40 cm, saartel 1 kuni 2 cm lund. Külhim öö oli vastu 16. veebruari, kui Jõhvis mõõdeti $-27,1^{\circ}$ kraadi.

50 ja 100 aastat vana ilm

1903. aasta veebruar oli Tartus soe ($-1,5^{\circ}$), sademeid tuli pea sama palju kui tänavu - 23 mm. Emajõgi pääses jääkaane alt vabaks 23. kuupäeval. Postimehe kirjasaatjad teatasid ilmauduseid.

Tallinnast. Uulitsad on nii libedad, et kõndijat iga silmapilk kukkumine ähvardab.

Paistust. Metsavahid kaebavad, et palju enam metsa varastatakse kui endistel aastatel. Vist on selle kõige suurem põhjus rahva rahapuudus. Kartulid ja vili äpardusivad, heinad on ka halvad.

Rakveres peeti laata. Klaasi sarnased teed pillasivad purjus mehi tihti maha.

Indias on hiljuti seni kuulumata külm olnud. Eriti kangesti on sääl lund sadanud.

1953. aasta veebruar oli krõbe ($-9,4^{\circ}$), sadas sama palju kui pool sajandit varem ja hiljem.

18. veebruaril asusid läbi tuisu Tartust Tallinna poole teele tähesuusatajad. Need ei olnud sugugi astronoomiahuvilised, vaid kehakultuurlased, kes pidid raporteerima riigijuhtidele tartlaste töövõitudest. Ees olid ju valimised.

Valimised võitis, muide, Tartu ringkonnas sm Stalin. 4. märtsil avaldati tulemused. Hääli anti Jossifile 99,79%! Osa sedeleid oli küll rikitud kirjadega nagu «Elagu meie kallis Stalin!». Rahvas ei saanudki teada, kas valitu tuleb Tartu tööle või oli ta vaid ÜK(b)P häältepüüdja: 6. märtsil avaldati Stalini surmateade.

Suur õnnetus tabas kuu aega varem Hollandit: tormilained murdsid tammidest läbi, üle ujutati kuuendik riigist.

Ain Kallis, Ilmateadlane